

Ministerieel besluit houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen bedevaartoord Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën met calvarieberg, geboortegrot en ommegangskapellen bij de beschermde Donkkapel te Berlare

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012 ;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012 :

Wegens de historische, de artistieke, de volkskundige en sociaal-culturele waarde:
- als monument

Bedevaartoord Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën met calvarieberg, geboortegrot en ommegangskapellen bij de beschermde Donkkapel, gelegen te
BERLARE, Kapelleplein z.nr.

bekend ten kadaster:

BERLARE, 1e afdeling, sectie A, perceelnummers
1336B, 1337B2, 1337C2, 1337V, 1337Z

zoals afgebakend op bijgevoegd plan

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

- Het bedevaartoord bij de beschermde Bareldonkkapel ligt op de Kapelleberg die als cultusplaats van Onze-Lieve-Vrouw minstens opklimt tot de 14de eeuw. Gelegen op een donk van het Schelde-alluvium bewaart het deels beboste bedevaartoord de originele landschappelijke context van de Donkkapel waarvan de naam refereert aan de kapelsite in de vorm van een alluviale zandheuvel en de hier gelegen gelijknamige heerlijkheid Bareldonk die al in 1202 werd vermeld.

- Sinds de toewijding van de bedevaartkapel in 1652 aan Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën ontstond hier een ommeegang met zeven houten kapelletje eerst rond en dan aan de kapel. Zij werden vervangen door een nieuwe ommeegang met zeven kapelletjes gewijd aan de Zeven Weeën van Onze-Lieve-Vrouw in 1934-1935 samen opgericht met een monumentale calvarieberg met beeldhouwwerk van de kunstenaar Aloïs De Beule. In 1937 uitgebreid met een geboortegrot waarvan de beelden zoals de ommeegangskapellen afkomstig zijn uit het atelier van dezelfde kunstenaar. Dit sterk herkenbaar en representatief bedevaartoord vormt met de bedevaartkapel onmiskenbaar een samenhangend geheel als bedevaartcomplex.

Historische, in casu cultuurhistorische waarde:

- Cultuurhistorisch getuigt het bedevaartoord bij de Bareldonkkapel van de lang doorlevende christelijke cultus tot Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën die ontstond in de middeleeuwen.

- Het traditionele religieuze thema van de calvarie is door de uitzonderlijke keuze van de personages uiterst origineel van opvatting, atypisch en zeldzaam.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

- Architectuurhistorisch is de groots opgevatte kunstgrot een representatief en indrukwekkend voorbeeld van dergelijk type betonconstructie uit het Interbellum.

- De ommeegangskapellen beantwoorden aan het model van de traditioneel opgevatte kleine veldkapellen en zijn met reliëfs in neogotische stijl uitgerust.

Artistieke waarde:

De omvangrijke calvariebeeldengroep betreft een zeer kwaliteitsvol en groots artistiek beeldhouwwerk met een grote expressiviteit en realisme in de weergave typerend voor het laat oeuvre van de kunstenaar Aloïs De Beule. Deze realisatie wordt als een hoogtepunt in zijn beeldhouwkunst gezien.

Volkskundige waarde:

Aan de geboortegrot getuigen de offerbus, het hek met kaarsenrek en ex-voto's van het volkse gebruik van offergave, traditioneel gepaard gaand met de heiligendevoitie.

Sociaal-culturele waarde:

Het bedevaartoord van Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Weeën bij de Donkkapel op de Kapelleberg is nog steeds in gebruik. In zijn religieuze functie, als cultuurhistorisch erfgoed en cultuurlandschappelijk gezien vormt het een toeristische publiekstrekker in aansluiting met het nabijgelegen wandel- en recreatiegebied van het als landschap beschermde Donkmeer.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel, 17 JULI 2013

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS